

Władysław Balicki

1941–2019

Władysław Balicki urodził się 18 grudnia 1941 roku w Łęczycy pod Łodzią. Po wojnie jego rodzina przeniosła się do Międzychodu, gdzie ojciec został dyrektorem szpitala powiatowego. Władysław Balicki mieszkał tam do ukończenia liceum w Skwierzynie.

Studia ekonomiczne rozpoczął w 1962 roku w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu. Interesował się nie tylko ekonomią, ale i filozofią nauki, co zawdzięczał przyjaźni z Leszkiem Nowakiem (kolegą szkolnym, mieszkającym z nim na stacji w czasie studiów, współtwórcy poznańskiej szkoły metodologii). Na ogólnopolskiej Konferencji Studenckich Kół Naukowych wygłosił referat na temat zgodności stosunków produkcji z charakterem sił wytwórczych, który został dostrzeżony i wyróżniony przez samego Oskara Langego. Seminarium magisterskie wybrał u prof. Wacława Wilczyńskiego. Pod jego kierunkiem napisał pracę magisterską (1967) poświęconą krytycznej ocenie systemu rozdzielnictwa oraz doktorat (1973) z metodologii nauk ekonomicznych zatytułowany *Prawa ekonomii. Ich formułowanie i wykorzystywanie*. Habilitację uzyskał w czerwcu 1981 roku na podstawie rozprawy *Zarys teorii nierównowagi popytowej*, wydanej w Warszawie w Instytucie Planowania w 1979 roku. Nie została ona rozpowszechniona i była opatrzona nadrukiem „Materiał roboczy do użytku wewnętrznego”, ponieważ Autor wykazał w niej, że w gospodarce centralnie zarządzanej nie można uniknąć braków i nierównowaga popytowa jest jej nieodłączną cechą. Stworzona przez Władysława Balickiego teoria powstawania nierównowagi gospodarczej uznawana jest za dzieło prekursorskie, porównywane do osiągnięć Janosa Kornaia zaprezentowanych w książce *Gospodarka niedoboru*. Praca habilitacyjna została wyróżniona przez Prezydium Komitetu Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk.

Władysław Balicki związał się z Wyższą Szkołą Ekonomiczną po studiach, pracując na różnych stanowiskach w Instytucie Ekonomii Politycznej pod kierownictwem prof. Wacława Wilczyńskiego: asystenta (1967–1973), adiunkta (1973–1981), docenta (1981–1990) i profesora (1990–2007). W latach 1982–1990 był kierownikiem Zakładu Metodologii Badań Ekonomicznych. Profesor Balicki odbył liczne staże naukowe, między innymi na New York University, Uniwersytecie Katolickim w Tilburgu, uniwersytetach w Dijon, Kairze i Kijowie.

Na przełomie lat 1989 i 1990 rozpoczął się proces transformacji polskiej gospodarki – używając klasyfikacji ustrojów gospodarczych zaproponowanej przez Profesora Balickiego – od socjalistycznej do kapitalistycznej, od gospodarki centralnie zarządzanej do gospodarki rynkowej, od etatystycznej do liberalnej, od klasowej do bezklasowej, od dyktatorskiej do demokratycznej. Profesor włączył się w ten proces przez udział w zespole ekspertów gospodarczych Lecha Wałęsy (w 1990 roku) oraz członkostwo w Radzie Strategii Społeczno-Gospodarczej przy Radzie Ministrów. Uczestniczył także w konsultacjach projektu reform zespołu Leszka Balcerowicza. Równie ważne było zaangażowanie Profesora w transformację programów badań naukowych i kształcenia studentów w Akademii Ekonomicznej, gdyż wykładana przez dziesięciolecia ekonomia polityczna socjalizmu z dnia na dzień przestała być potrzebna i adekwatna, a ekonomia polityczna kapitalizmu musiała być istotnie rozbudowana. Profesor Balicki podjął się zadania zorganizowania pracy naukowo-dydaktycznej w Katedrze Makroekonomii. Pełnił funkcję kierownika Zakładu Makroekonomii w Instytucie Teorii Ekonomicznych (od 1 maja 1990 roku), a następnie kierownika nowo utworzonej Katedry Makroekonomii, którą kierował do 1999 roku, wnosząc niezaprzeczalny wkład w jej osiągnięcia naukowe i dydaktyczne. Na początku lat 90. XX wieku nie było podręczników do nauki makroekonomii. Profesor Balicki natychmiast przystąpił do pisania takiej pracy, mając na uwadze przede wszystkim potrzeby studentów Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Prace nad pierwszym podręcznikiem w AE przebiegały bardzo nietypowo. Profesor w ciągu tygodnia pisał rozdział, który był przepisywany przez maszynistkę i powielany w trakcie weekendu, a w poniedziałek rano wręczany pracownikom Katedry. Na podstawie tego materiału prowadzili oni zajęcia, a Profesor Balicki pisał kolejne rozdziały podręcznika (*Makroekonomia*, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, 1991). Do przygotowania ostatecznej wersji podręcznika zaprosił pracowników kierowanej przez niego Katedry (*Makroekonomia. Praca zbiorowa*, Wydawnictwo And..., Warszawa 1993). Potem Profesor napisał swój autorski podręcznik do makroekonomii (*Makroekonomia*, Wydawnictwo WSB, Poznań 1996) i podręcznik do metodologii ekonomii (*Wykłady z metodologii nauk ekonomicznych*, Wydawnictwo WSB, Poznań 2002).

Ważne miejsce w życiorysie Władysława Balickiego zajmuje zaangażowanie w działalność opozycyjną. W 1981 roku Profesor został wybrany na przewodniczącego Komisji Uczelnianej NSZZ „Solidarność”, a w latach 1982–1989 pełnił funkcję przewodniczącego podziemnej „Solidarności” uczelnianej. Przed ogłoszeniem stanu wojennego był etatowym członkiem zespołu redakcyjnego dwutygodnika „Solidarność Wielkopolska”, a w latach 1982–1989 współpracował z podziemnymi pismami („Czas”, „Solidarność Walcząca”, „Obserwator Wielkopolski”, „Hipolit”), w których zamieszczał publikacje na tematy gospodarcze. Jest jednym z nielicznych mieszkańców Poznania wymienionych w dziele *Kto był kim w drugim obiegu* (Instytut Badań Literackich, Warszawa 1995). Poszukiwany w pierwszych dniach stanu wojennego, a potem wielokrotnie w ciągu następnych lat wzywany do gmachu SB i przesłuchiwany, po roku

1989 roku nie podjął żadnych prób rewanżu. Według informacji IPN był inwigilowany przez 14 osób, w tym z jego Alma Mater.

Podstawowe dziedziny jego zainteresowań badawczych obejmowały: ekonomię, makroekonomię, metodologię nauk ekonomicznych, teorię i praktykę funkcjonowania gospodarki centralnie zarządzanej i rynkowej. Napisał wiele prac związanych z tymi zagadnieniami. Po zmianie ustrojowej w 1990 roku zainteresowania naukowe Profesora dotyczyły transformacji ustrojowej oraz zasad i cech funkcjonowania postsojalistycznej gospodarki rynkowej. Władysław Balicki był wykładowcą pięciu przedmiotów: historii myśli gospodarczej, metodologii nauk ekonomicznych, logiki, teorii gospodarowania i niezmiennie makroekonomii. Otrzymał Złoty Krzyż Zasługi (1989) i Medal Komisji Edukacji Narodowej (2000), a także nagrody indywidualne i zespołowe Rektora AE.

Wypromował 11 doktorów, których prace dotyczyły zagadnień makroekonomicznych, transformacji gospodarczej i metodologii ekonomii. Dwie spośród tych osób pracują w katedrze założonej przez Profesora.

Jesienią 1991 roku Profesor Balicki objął funkcję dyrektora Szkoły Bankowej Banku Staropolskiego S.A., a w 1994 roku został rektorem nowo powołanej Wyższej Szkoły Bankowej, którą to funkcję sprawował do 2010 roku. Po przejściu na emeryturę pełnił funkcję rektora seniora. Szczególnym wyrazem uznania dla jego zaangażowania w prace nad stworzeniem tej szkoły i kierowaniem nią oraz świadectwem dobrych relacji z ludźmi, z którymi współpracował, jest książka zatytułowana *Wład*, wydana przez Wydawnictwo WSB w 2010 roku – publikacja bogato ilustrowana zdjęciami i rysunkami, dowcipna, ukazująca Profesora Balickiego w różnych odsłonach: rodzinnej, naukowej, mentorskiej, przyjacielskiej.

Władysław Balicki był człowiekiem wielu zainteresowań. Biegał na różne dystanse, w tym maratony, jeździł na rowerze (po Wielkopolsce, dotarł też do północnych, zachodnich, południowych i wschodnich rubieży Europy), pisał opowiadania, komponował piosenki, grał na gitarze. Lubił ludzi i hojnie dzielił się z nimi wiedzą, pomysłami naukowymi i doświadczeniem.

Profesor Balicki zmarł 17 grudnia 2019 roku w Poznaniu, pochowany został na cmentarzu komunalnym w Międzychodzie, niedaleko swojego przyjaciela – prof. Leszka Nowaka.

Katarzyna Szarzec